

בולעטין # 32 - אייר תשכ"ה לפ"ק

וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים ארגון מוקדש לעקור את עצת המרגלים המדברים לשון הרע על ארצינו הקדושה, (שעל ידיהם נחרב ב' מקדשות וגלינו מארצינו, ובא עלינו כל הצרות רח"ל), ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה, ויתקיים בנו הפסוק דברים (יב, ה') "כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׁבִטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנֹו תִדְרָשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה", ונזכה לביאת המשיח בב"א שנת "אל המקום אשר" לפ"ק.

יצא על ידי וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים

כמו שכתוב רש"י במדבר (פרק יג פסוק טז) ויקרא משה להושע וגו' - התפלל עליו - יה יושיעך מעצת מרגלים.
באר שבע, ארץ ישראל

רבינו בחיי על במדבר הקדמה לפרשת בשלח

ומה שהיו המרגלים שנים עשר ודי שיהיו שנים או שלשה כענין שנאמר ביהושע (יהושע ב) שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, לפי שרצה הקדוש ברוך הוא שתהיה השליחות הזאת בהסכמת כל שבטי ישראל, איש אחד מכל שבט ושבט כדי שאם יצליחו בשליחותן יהיו כל ישראל שותפין בזכות ואם לא יצליחו יהיו כלן שותפין בעונש כמו שאירע בהם:

סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה:

שלמה המלך עליו השלום יזהיר כל אדם בכתוב הזה (משלי כא) שיעשה כל דבר שיצטרך לעשות ובדרך הטבע כל מה שבכחו, ושימסור השאר בידי שמים, כי הנס אינו חל אלא בחסרון הטבע, ועיקר יצירת האדם בנוי על מדת הטבע, ועל כן יצטרך שיעשה האדם פעולות וענינים שיהיו הכנות להשיג בהן חפצו ולעמוד על משאלות לבו, כמי שרוצה ללכת למלחמה על אויביו שראוי לו שיכין כלי זיין וסוסים ומרכבות ליום מלחמה, שאם אינו מכין ויסמוך על הנס ימסר ביד אויביו, או כמי שיש לו חולה שהוא ראוי לתקן לו מסעדים וסמים למאכלו, ומאכילו המאכלים המועילים ולמנוע ממנו המאכלים המזיקים, ואחר שעשה לו כל יכלתו והשתדל בכל כחו ועשה בדרך הטבע כל הכנותיו אין ראוי לו לבטוח שיגיע אל רצונו רק בשם יתעלה לא בהכנות האלה, כי יש אדם שיאבד במלחמה עם כל ההכנות ויש שינצל מבלעדיהן, ויש חולה שימות עם המאכלים המועילים ויש שתגיע לו רפואה עם המאכלים

הרעים המזיקים, וא"כ אין עיקר התשועה בענין המלחמה ולא בענין הרפואה להכנותיהם רק בשם יתעלה שכן כתיב (תהלים קמז) הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם, וכתיב (שם) לא בגבורת הסוס יחפץ ולא בשוקי האיש ירצה, וכתיב (שם לג) שקר הסוס לתשועה. זאת כוונת התורה ורוב הפסוקים מוכיחין כן, ולכך תצוה התורה לישראל להשתדל בהכנות האלה שיצאו חלוצים בעלותם למלחמה על אויביהם ושישימו אורב ושישלחו מרגלים בערי האויבים, כי כל הענינים האלה הם הכנות לעשות מה שבכח האדם לעשות בדרך המנהג והטבע, ואחר כן יפעול הנס על כל מעשה הטבע, ואף על פי שישראל לא היו צריכין לזאת לפי שלא היה נצחונן בדרך המנהג והטבע כי אם על פי הזכות והעונש, ואם היו זכאין מעט מהם ינצחו עמים רבים, ואם היו חייבים מעט מן האויבים ינצחו רבים מהם, מכל מקום באה מצות התורה לישראל לעשות כל השתדלותם בהכנות האלה ואחר כך למסור הענין למי שהתשועה לו, כי התורה לא תסמוך על הנס לעולם. ומטעם זה צוה הקדוש ברוך הוא לנח מעשה התיבה כי בידוע שהיה ביכלתו יתעלה שיעביר נח ובניו ברגליהם על מי המבול, ולא יצטרך נח להתנהג בזה בדרך הטבע שיעשה תיבה מעץ ידוע וממדה ידועה באורך וברוחב, אבל התורה תצוה לנו בכך שנשתדל בהכנות בכל הענינים, ועם כל השתדלותנו שתהיה אמונתנו שאין עקר התשועה בהם רק בשם יתעלה, וזהו שאמר שלמה בכאן סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה. וכן מצינו בדוד עליו השלום כששאל באורים ותומים השיבו הקדוש ברוך הוא (שמואל ב ה) הסב אל אחריהם ובאת להם ממול בכאים, צוה להשתדל בדרך המנהג והטבע כמנהג שאר האומות הנוצחין בטבע, וכן מצינו במלחמת העי שאמר הש"י ליהושע (יהושע ח) שים לך אורב לעיר מאחריה. והוא הטעם בעצמו במרגלים ששלח משה רבינו עליו השלום במדבר פארן שהקדוש ברוך הוא צוה בכך, וזהו שכתוב:

(ב) שלח לך אנשים ויתורו וגו' - יאמר הכתוב אחר שהם שאלו הענין ורצו בו, שאמרו (דברים א) נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ, שלח לך אנשים שידעו הדרכים ומבוא הערים, כענין שכתוב (שופטים א) הראנו נא את מבוא העיר, ושיתנו להם עצה באיזו עיר ילחמו תחלה ומאיזה צד יהיה נוח להם לכבוש את הארץ:

ורש"י ז"ל פירש שלח לך, לדעתך, אני איני מצוה לך. כוון הרב לומר אע"פ ששליחות המרגלים על פי ה' ומצותו, לא היתה המצוה ברצונו אלא כדי להשלים רצון ישראל שהיו חפצים בכך, וכענין המלך שהיתה מצות השם (דברים יז) שום תשים עליך מלך, אבל לא היתה ברצונו, כי כן יעיד הנביא (הושע יג) אתן לך מלך באפי ואקח בעברתי:

ויש מפרשים שלח לך לתועלתך, כלשון (בראשית ו) ואתה קח לך מכל מאכל, (במדבר י) עשה לך שתי חצוצרות כסף, (דברים יא) ועשית לך ארון עץ, וכן כל לך שבתורה. והתועלת היה שנתארכו ימיו של משה כל ימי המדבר, שאלמלא חטאם היו נכנסין לארץ מיד, ואי אפשר לו ליכנס אפילו לא היתה גזרת חטא הצור שכבר נגזר עליו בשליחות פרעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות ו) עתה תראה, ולא תראה מלחמת ל"א מלכים:

ומה שהיו המרגלים שנים עשר ודי שיהיו שנים או שלשה כענין שנאמר ביהושע (יהושע ב) שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, לפי שרצה הקדוש ברוך הוא שתהיה השליחות הזאת בהסכמת כל שבטי ישראל, איש אחד מכל שבט ושבט כדי שאם יצליחו בשליחותן יהיו כל ישראל שותפין בזכות ואם לא יצליחו יהיו כלן שותפין בעונש כמו שאירע בהם:

ובמדרש מרגלים ששלח משה כסילים היו, מרגלים ששלח יהושע צדיקים היו, שנאמר (שם) וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, מהו חרש שעשו עצמן קדרין והיו צווחין מי שירצה לקנות קדרות יבא ויקנה, וכל כך למה שלא ירגיש אדם בהם שהם מרגלים, חרש לאמר קרי ביה חרס, ומי היו פנחס וכלב היו. וילכו ויבאו בית אשה זונה ושמה רחב וישכבו שמה, הרגיש בהם מלך יריחו, מה עשתה רחב, בקשה להטמינם, אמר לה פנחס אני כהן וכהן נמשל למלאך שנאמר (מלאכי ב) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא, וכן נביא נמשל למלאך שכן במשה כתיב (במדבר כ) וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים, וכתיב (שופטים ב) ויעל מלאך ה' מן הגלגל אל הבוכים, והוא פנחס, לפיכך אמר לה כשאני רוצה אני נראה וכשאני רוצה איני נראה, וזהו שכתוב (יהושע ב) ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו, ולא אמר ותצפנם, ללמדך שלא הטמינה אלא לכלב. אבל מרגלים ששלח משה כסילים היו, שנאמר (משלי י) ומוציא דבה הוא כסיל, עד כאן. ומה שאומר המדרש הזה כסילים היו, לפי שקלקלו אחר כך שהרי משה צדיקים בחרן ועל פי ה', ולכך הזכירם בלשון אנשים, כלשון (שמואל א א) זרע אנשים, אבל הם קלקלו שליחותן, ועליהם אמר משה (דברים לב) כי דור תהפוכות המה בנים לא אמון בם, למד שנתבררו. צדיקים וחזרו רשעים, וזהו ומוציא דבה הוא כסיל משהוציאו דבה חזרו כסילים:

(המשך בבולעטין הבא אי"ה)